

*Naturalis Historia*⁷ cita *Baliaris*, *Palma*, *Pollentia*, *Guium Tucis*,⁸ *Bocchorum*,⁹ *Gymnesiae Insulae*, *Magon*, *Sanicera*,¹⁰ *Iamon*, *Capraria ins.*,¹¹ *Menariae*, *Tiquadra* i *Hannibal*,¹² *Pityusae*, *Ebusus* i *Ophiussa ins.* (Formentera?).

ANTONI, en el seu *Itinerarium* (segles III-IV després de Crist), diu: «Inter Hispanias et Tingi Maure- / taniam / insula *Diana*, *Lesbos*, *Ebusus*: / ab hac insula Carthagine Spartaria, stadia CCCC, / et a suprascripta insula ad *Baleares*, stadia CCC. / insula *Columba*, *Balearis maior*; / insula *Nura*, *Balearis minor*; / inter se habent *Baleares* stadia DC».

Desconeixem quines illes podrien ésser *Diana* i *Lesbos*. Tal vegada no pertanyien a l'arxipèlag balear i eren illes properes al continent.

RUF FEST AVIÈ, en *Ora Maritima*, escrita cap al segle IV d. C. cita la *insula Gymnesia*,¹³ però extractant un periple molt més antic.

ISIDOR DE SEVILLA (abans de l'any 636), en les *Etymologiae*, cita *Balea-ricum mare*, *Balearis minor* / ut *Gymnesiae*, *Balearis maior* / ut *Aphrosias*, i *Ebosus*.

L'anònim de Ravenna¹⁴ escrit cap al segle VII, basat en autors molt anteriors, registra *Mare Valearicum*, *Mare Magno Gallico Balearico*, *Valeares i. Simnesia*, *Valearis maior*, *Valearis minor*, *Maco*, *Ebusa i. Laibissa*, *Ofiussa i. Actima*.¹⁵

7. *Nat. Hist.*, III, 76, 77; VI, 216; VIII, 140, 217, 226; X, 133 i 135; XVIII, 67; XIX, 94; XXXV, 31 i 202.

8. Aquestes dues darreres d'ubicació desconeguda, però tal volta, segons conjectures molt incertes, *Guium* estigué on ara és el Palmer de Campos, i el nom de *Tucis* se sembla a l'alqueria *Tuze* (*Tuçe*) citada en el *Llibre del Repartiment* (f. 11r, BUSQUETS, BSAL, 1953, p. 729) en el terme de Petra, en el cinquè lloc després de l'alqueria *Tormentor*, avui Termenor. En tot cas *Guium* no és *Sineu* (vegeu el nostre article), i sembla molt poc fundada la variant *Cinium* que se li havia atribuït.

9. Avui Bóquer, nom d'una alqueria i d'una vall, prop del port de Pollença, on s'han trobat dues *Tabulae Patronatus de Bocchoris*, en bronze, dels anys 10 a. C. i 6 d. C. Sobre el qual és molt renovadora la nota que n'hem donat s. v.

10. Avui port de Sanitja, a la costa nord de l'illa de Menorca, on recentment s'han trobat els vestigis d'un poblat romà.

11. Hi ha a les Balears dues illes d'aquest mateix nom, una en el grup de Cabrera, al sud de Mallorca, i l'altra a Eivissa, davant les costes de Portmany.

12. Aquestes tres darreres d'ubicació desconeguda.

13. Davant *Namnatus inde portus op(pidum)* (Cartagena), v. 449 del Periple, però com fan notar Adolf SCHULTEN i Pere BOSCH GIMPERA, *Fontes Hispaniae Antiquae*, I, 131, l'illa que es veu des del Montgó de Dènia és la Pitiüsa major (Eivissa); les *Gymnesiae* no es veuen des d'aquest indret.

14. *Anonymi Ravennatis / qui circa saeculum VII / vixit / de Geographia / Libri Quinque / Ex Ms. Codice Bibliothecae Regiae / eruit et Notis illustravit D. Placidus / Porcheron, Monachus Benedictus Congr. / S. Mauri. / Paris / Apud Simonem Langronne, via Victorina, / sub sole Oriente / M DC LXXXVIII.*

15. *Simnesia* deu ésser una transcripció defectuosa de *Gimnesia*; *Maco*, de *Mago*; *Ebusa* i *Laibissa* podrien referir-se a Eivissa-illa i a Eivissa-ciutat; i desconeixem a quina illa deu correspondre *Actima* (Espardell?, Espalmador?, Vedrà?, Tagomago?, Cabrera?, Conillera?). Quant a *Laibissa*, però, i encara que sigui una mera sospita, difícilment demostrable, podríem insinuar que es tracti de LABRITJA (veg. l'article), nom que en el